

MINISTERSTWO ROZWOJU

MONGOLIA

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	1 564 116. km ²	
ludność:	ok. 2,9 mln	
głowa państwa (prezydent):	Cachiagijn Elbegdordż (2013 r.)	
premier	Czimedijn Sajchanbileg	Listopad 2014 r.
minister gospodarki	Pani Dulamsuren Oyunkhoral	grudzień 2014r.
minister spraw zagranicznych,	Purevsuren Lundeg	grudzień 2014r.
ambasador Mongolii w Polsce	Namekh Bataa	wrzesień 2015 r.
ambasador RP wizytujący w Mongolii	Michał Łabenda	czerwiec 2015 r.
najbliższe wybory parlamentarne	2016 r.	

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2012	2013	2014	2015	2016 (prognoza)
PKB (w mld USD)	12,3	12,6	12	11,4	12,9
PKB na 1 mieszkańca	4328	4365	4114	4200	4300
PKB (wzrost w %)	12,3	11,6	7,8	3,0	3,6
Deficyt budżetowy (% PKB)	-8,3	-7,4	-8,6	-7,2	-4,8
Dług publiczny (% PKB)	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d
Inflacja (w %) *	11,1	12,1	12,6	12,1	b/d
Bezrobocie (w %)	8,2	7,9	7,9	6,2	7,9
Eksport towarów (w mld USD)**	4,4	4,2	5,8	4,7	b/d
Import towarów (w mld USD) **	6,7	6,4	5,2	3,8	b/d
Bezp. Inwest. zagr. w Mongolii (mld \$)	4,4,	2,3	0,85	0.31	b/d
Inwestycje bezp. Mongolii za granicą	b/d	b/d	b/d	b/d	b/d

Źródło: MFW, *Central Bank of Mongolia, ** Mongolian Customs General Administration

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Mongolia jest republiką prezydencko-parlamentarną, zapewniony jest trójpodział władzy, wolności obywatelskie, istnieje burzliwe życie polityczne, którego przejawem są kryzysy rządowe (latem 2014 r. i latem 2015 r.). Kraj ten korzystnie wypada pod względem przestrzegania praw człowieka, wolności gospodarczej i religijnej, nakładów na służbę zdrowia, równości płci, wolności mediów.

Od 1997 r. Mongolia należy do WTO, od listopada 2012 r. jest członkiem OBWE. Od 2007 r. uczestniczy w dialogu Unii Europejskiej z krajami Azji ASEM. W lipcu 2016 r. będzie gospodarzem XI Szczytu ASEM.

Kraj rolniczo-przemysłowy z wyraźnym udziałem pasterstwa. Mongolia posiada ok. 60 mln sztuk zwierząt żywych, w tym 23,2 mln owiec, 22,0 mln kóz, 3,2 mln koni, 2,4 mln bydła, 0,3 mln wielbłądów. Specjalizuje się w produkcji mleka, mąki i mięsa, jakkolwiek produkcja miejscowa nie zaspakaja potrzeb rynku wewnętrznego na te wyroby. 73,6% powierzchni gruntów stanowi ziemia uprawna, a 28,6% ogółu zatrudnionych pracuje w sektorze rolnym i produkcji żywności. Sektor rolno-spożywczy tworzy 12% PKB. Ulokowanych jest w nim 2% ogółu inwestycji zagranicznych.

Priorytetowym sektorem gospodarki jest przemysł wydobywczy. W sektorze tym ulokowanych jest najwięcej, bo 72,5% ogółu bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Eksploatowane są złoża węgla, miedzi, molibdenu, fluorytu, złota, srebra i ropy naftowej. Rozpoznane i oczekujące na inwestorów są kolejne bardzo bogate złoża miedzi, węgla (w tym koksującego), srebra, uranu, cyny, żelaza. W związku z eksploatacją zasobów naturalnych Mongolia przeżywa w ostatnich latach boom inwestycyjny. Do tej pory wydano ponad 3000 koncesji wydobywczych. Łączny koszt inwestycji do 2020 r. szacowany jest na 20 mld USD, co w chwili obecnej przekracza dwukrotnie mongolski PKB.

Do 2011 r. Mongolia była najszybciej rozwijającą się gospodarką świata (17,5% PKB). W ocenie ekspertów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju była pionierem reform ekonomicznych w regionie, najszybciej wprowadzała rozwiązania rynkowe, stworzyła nowoczesny system bankowy z dobrze wykwalifikowanymi kadrami, jest atrakcyjna dla zagranicznych inwestorów. Wg przewidywań IMF, w latach 2012-2016 PKB Mongolii miał rosnąć w średnim tempie 14% rocznie, na 2014 r. oczekiwano wzrost gospodarczy na poziomie ok. 9,5%, jednak wyniósł on tylko 7%, a w 2015 r. jedynie 3%. Utrzymująca się na wysokim poziomie inflacja, spowolnienie gospodarcze w Chinach, a co za tym idzie ograniczenie popytu na mongolskie surowce, oraz gwałtowny spadek cen surowców naturalnych na światowych rynkach wpływają negatywnie na utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego. Jeśli prognozy rządu mongolskiego i analityków IMF się sprawdzą, to w 2018 r. kopalnie osiągną pełną moc wydobywczą i uplasują się w trójce największych kopalń miedzi i złota na świecie.

Struktura PKB Mongolii w 2015 r.: usługi 42,7%, górnictwo 21,4%, rolnictwo 14,8%. Średnia płaca wyniosła 602,- USD.

Walutą mongolską jest tugrik, kurs z 30.01.2016 r. 1 USD = 2003,00 MNT, 1 EUR = 2182,04 MNT.

Głównymi towarami eksportowymi Mongolii są węgiel oraz rudy metali i ich produkty. Największym odbiorcą i partnerem handlowym Mongolii są Chiny (ok. 90%), na kolejnych

2

miejscach znajdują się Rosja (źródło energii) i Wielka Brytania. W eksporcie węgla zajmuje ok. 30%, koncentrat miedzi ok. 28%, surowa ropa naftowa ok. 18%, rudy żelaza ok. 10%, rudy i koncentrat cynku ok. 1,5%, czesany kaszmir ok. 0,6%. W Unii Europejskiej ponad 8000 produktów mongolskich korzysta z przywileju zwolnienia z cła. Główne kierunki mongolskiego importu to Chiny (ok. 33%), Rosja (ok. 30%), Japonia (ok. 7%), Republika Korei (ok. 6%) oraz USA (ok. 5%). Najważniejsze towary importowane to pojazdy osobowe i towarowe, tabor kolejowy, paliwa, urządzenia budowlane, maszyny elektryczne oraz części do nich.

W celu częściowego zrównoważenia efektów ciążenia gospodarki mongolskiej ku Chinom i rosnącego uzależnienia od południowego sąsiada, od 2005 r. (wizyta G.Busha w Ułan Bator) Mongolia stara się pozyskać tzw. „trzeciego sąsiada” i wyraźnie zaktywizować kontakty z USA, Japonią, Koreą Południową oraz państwami europejskimi (przede wszystkim z UE, m.in. w oparciu o podpisaną w 2013 r. umowę o Partnerstwie i Współpracy – PCA, znajdującą się obecnie w oczekiwaniu na ratyfikację w parlamentach narodowych państw unijnych).

Mongolia otrzymuje największe spośród krajów Azji Centralnej wsparcie pomocowe z zagranicy oceniane na ok. 100 USD na 1 mieszkańca rocznie.

2. Polityka gospodarcza

W ostatnich latach gospodarka przekształcana jest w gospodarkę wolnorynkową. Zaniechano podtrzymywania dotowanych przedsiębiorstw przemysłowych i praktycznie zlikwidowano system kołchozowego rolnictwa. Dokonano prywatyzacji wielu przedsiębiorstw, wiele niszczy bez szans na wznowienie działalności. Gospodarka mongolska znajduje się we względnej równowadze. Problemem staje się natomiast uzależnienie dochodów budżetowych od eksportu miedzi, a zatem od cen światowych tego surowca. Władze w Mongolii chcą odejść od tzw. „mineralnego budżetu” i czerpać dochody z podatków. W związku z tym poszerzana jest baza podatkowa o te grupy, które z różnych powodów nie płacą podatków, m.in. prowadzący półkoczowniczy tryb życia właściciele wielkich stad zwierząt hodowlanych. W 2013 r. mongolskie władze rozpoczęły szereg programów społecznych mających na celu zwiększenie udziału mongolskiego społeczeństwa w budowaniu państwa, tworzeniu prawa oraz w podejmowaniu decyzji dot. kwestii społecznych.

1 listopada 2013 r. weszło w życie nowe prawo inwestycyjne znacznie ułatwiające procedury rejestracji, gwarantujące inwestorom stabilizację podatkowo-prawną na okres od 5 do 22 lat oraz w dużej mierze zrównujące traktowanie inwestorów zagranicznych z traktowaniem inwestorów krajowych.

Dużą wagę rząd Mongolii przykładą do rozwoju energetycznego kraju. Gospodarka Mongolii oparta jest w 73% na węglu (na terenie 15 złóż usytuowanych jest 200 kopalni – rezerwy węgla oceniane są na 1,6 mld t). Wydobycie tego surowca będzie w dalszym ciągu następowało. Mongolia ma bardzo dobre warunki do rozwoju produkcji energii wiatrowej, ponadto 270 - 300 dni słonecznych w roku umożliwia rozwój energii solarnej. Istnieje zapotrzebowanie na budowę małych elektrowni wodnych – przez kraj przepływa 3800 małych i dużych strumieni i rzek, które mogą dostarczać 56,2 mld kWh energii elektrycznej rocznie.

Kolejną dziedziną rozwoju jest budownictwo. Rząd przygotował program budowy mieszkań, zgodnie w którym w okresie najbliższych 5 lat ma być oddanych do użytku 75 tys. mieszkań w miastach i 25 tys. w regionach.

Program rozwoju infrastruktury kolejowej zakłada budowę 5.600 km nowej sieci kolejowej łączącej Mongolię z Chinami, Indiami, Japonią i Południową Koreą. Przewidziana jest również rozbudowa zakładów przemysłu ciężkiego: energetycznego, miedzi, chemicznych, węglowych.

3. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Ważniejsze, obowiązujące umowy w dziedzinie współpracy gospodarczej m. Polską a Mongolią to:

- Umowa o stosunkach handlowych i płatniczych, zawarta 17 maja 1991 roku.
- Międzyrządowa Umowa w sprawie uregulowania zadłużenia Mongolii wobec Polski, zawarta 9 listopada 2006 r.
- Umowa o ochronie i popieraniu inwestycji, podpisana 8 listopada 1995 roku.
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania, podpisana 18 kwietnia 1997 roku.
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii o Współpracy Gospodarczej podpisana 21 stycznia 2013 r. w Warszawie, weszła w życie 4 czerwca 2013 r. Umowa powołała do życia Wspólną Komisję Polsko-Mongolską ds. Współpracy Gospodarczej.

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

Rok	2011	2012	2013	2014	2015*	dynamika 2015/2014	I kwartał* 2016	dynamika 2016/2015
Obroty	50,7	47,3	59,1	47,9	40,5	84,5	6,4	1,8
Eksport	49,7	47,2	59	47,8	40,4	84,4	6,3	71,6
Import	1,0	0,1	0,1	0,1	0,1	129,3	0,04	137,2
Saldo	48,7	47,2	58,9	47,7	40,3	-	6,3	-

Źródło: GUS

**) dane szacunkowe*

Mongolia nie jest znaczącym partnerem handlowym Polski. W obrotach przeważa eksport z Polski.

W strukturze polskiego eksportu do Mongolii dominują w ostatnich latach artykuły rolno-spożywcze (44 – 47%), wyroby przemysłu chemicznego (29 – 32%), wyroby przemysłu elektromaszynowego (11 – 14%).

Import od szeregu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie. W strukturze importu dominują artykuły rolno-spożywcze (45 – 63%) w tym produkty pochodzenia roślinnego. Ponadto importowane są wyroby włókiennicze (ok. 35%) oraz wyroby przemysłu drzewnego (ok. 9%).

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Polskie przedsiębiorstwa stopniowo aktywizują współpracę z partnerami mongolskimi. W okresie od 2000 r. do 2014 r. ilość polskich eksporterów na rynek mongolski wzrosła 3,5-krotnie (z 72 podmiotów do 252), natomiast ilość importerów jest niewielka (10 podmiotów w 2000 r. i 13 w 2014 r.). Wg danych Ambasady Mongolii w Polsce - w 2014 r. w Mongolii działało 28 firm z udziałem kapitału polskiego, a łączna wartość ich zaangażowania inwestycyjnego wyniosła ok. 2,3 mln USD.

Największym polskim przedsiębiorstwem obecnym na mongolskim rynku jest firma „Bracia Urbanek” działająca w sektorze spożywczym. Od ponad 20 lat działa w Mongolii firma „Horus-Energia” specjalizująca się w urządzeniach energetycznych. W 2015 r. kolejne polskie firmy zawarły umowy handlowe, jak i porozumienia kooperacyjne m.in. w zakresie produkcji pojazdów oraz uczestnictwa w planach rozbudowy sieci kolejowej.

Dalsze podwyższenie wielkości obrotów może nastąpić również poprzez dostawy towarów i usług realizowanych w ramach kredytu rządowego, nad którym prace obecnie trwają. Ponadto intensyfikacja prac w ramach kolejnego posiedzenia Komisji Międzyrządowej i towarzyszących przedsięwzięć (biznes forum, spotkania B2B), wyjazdy misji gospodarczych podczas trwania międzynarodowych targów w 2016 r., powinny sprzyjać identyfikacji potrzeb i nawiązywaniu kontaktów biznesowych.

6. Dostęp do rynku

Dostęp do rynku nie natrafia na istotne bariery, o czym może świadczyć coroczny skokowy wzrost polskiego eksportu i poszerzanie oferty asortymentowej. Odnotowano trudności proceduralne w próbach rejestracji polskich leków, lecz były to leki wysoko specjalistyczne. Po wprowadzeniu ustawy o zagranicznych inwestycjach w listopadzie 2013 r. nastąpiło znaczne ożywienie inwestycji w strategicznych. Obecnie największy napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych zarejestrowano w sektorach: geologicznym – 72,5% oraz handlu i gastronomii – 17,8%. Pozostałe sektory: bankowość i finanse – 1,4%, transport - 1,2%, przemysł lekki – 0,8%, turystyka 0,4%, informatyzacja 0,3% (bliższe informacje dostępne w domenie Mongolskiej Narodowej Izby Przemysłowo-Handlowej www.mongolchamber.mn).

Dostęp do mongolskiego rynku pracy nie budzi zainteresowania ze strony naszego kraju.

Nabywanie nieruchomości przez obcokrajowców jest generalnie zabronione, możliwe jest jedynie dzierżawienie gruntów i to na relatywnie krótkie okresy (10-20 lat). Wynajmowanie nieruchomości – nie natrafia na istotne bariery.

System zamówień publicznych jest dopiero wprowadzany, ochrona własności przemysłowej i intelektualnej – traktowana dość liberalnie i bardzo trudna do wyegzekwowania.

Ochronę prawną inwestycji zagranicznych w Mongolii gwarantuje konstytucja oraz traktaty międzynarodowe, których Mongolia jest stroną. Inwestorzy zagraniczni mogą swobodnie przysyłać zyski i dywidendy oraz przenosić inwestycje poza granice Mongolii – zgodnie z odpowiednimi przepisami. Inwestorzy zagraniczni mogą występować do sądów mongolskich.

Mongolia jest niewielkim rynkiem zbytu. Brak dostępu do morza zmusza do korzystania z kolei transsyberyjskiej lub z portów morskich Chin. Znaczącym sukcesem jest walka z korupcją, czego owocem był awans o 36 miejsc w rankingu Transparency International w ciągu zaledwie roku. W rankingu Doing Business 2016 r. Mongolia zajęła 56 miejsce (na 72 oceniane kraje); największy wzrost nastąpił w dziedzinie rozpoczynania działalności gospodarczej.

Polska jest postrzegana w Mongolii jako przykład z powodzeniem przeprowadzonej transformacji ustrojowej, a jednocześnie jako jeden z głównych sojuszników i lider, jeśli chodzi o kontakty z państwami UE. W kraju tym istnieje spora grupa osób (ok. 1 tysiąca), które ukończyły polskie uczelnie (w tym politycy, urzędnicy administracji), lub płynnie posługują się językiem polskim.

W dalszym ciągu mogą utrzymywać się trudności w dostawach artykułów rolno-spożywczych, a także ew. innych, z uwagi na embargo nałożone przez Rosję na eksport/tranzyt tych towarów przez terytorium Federacji Rosyjskiej.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Wspólna Komisja Polsko-Mongolska ds. Współpracy Gospodarczej

Pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się 24 czerwca 2014 r. Ze strony polskiej Komisji przewodniczył p. Dariusz Bogdan, Podsekretarz Stanu w MG. W ramach obrad Komisji m.in. podpisane było *Memorandum o współpracy* między PAIiZ i Mongolską Agencją Inwestycyjną oraz *Memorandum o współpracy* między Krajową Izbą Gospodarczą i Mongolską Narodową Izbą Handlu i Przemysłu. Omówione zostały zasadnicze zagadnienia w dziedzinie handlu i inwestycji, finansów i bankowości, transportu, energetyki i środowiska, rolnictwa, górnictwa i przemysłu wydobywczego, zdrowia i ochrony socjalnej, nauki, turystyki oraz w sektorze MŚP. Przeprowadzone zostały rozmowy w zakresie udzielenia kredytu rządowego na realizację priorytetowych dla rozwoju gospodarki Mongolii projektów.

W 2014 r. Mongolia została włączona do polskiego programu „Aktywizacji eksportu na rynki wybranych krajów” (programem objętych było 11 krajów), który realizowany był do końca maja 2015 r. W ramach Programu przeprowadzone były działania promujące branże artykułów rolno-spożywczych oraz maszyn i urządzeń (w tym górniczych) polegające na: organizacji misji przyjazdowych do Polski dla potencjalnych kontrahentów oraz dziennikarzy, organizacji konferencji promocyjnej w Mongolii oraz organizacji kampanii promocyjnej

„Made in Poland” poprzez artykuły sponsorowane w magazynach branżowych o zasięgu ogólnokrajowym wydanych w Mongolii.

W 2016 r. przewidziane jest przeprowadzenie II posiedzenia Polsko-Mongolskiej Wspólnej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej oraz udział przedstawicieli polskich firm w II edycji EXPO MONGOLIA – Międzynarodowych Targach, przeprowadzanych w Ułan Bator w dniach 23 – 25 maja 2016 r.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Mongolia posiada duży potencjał rozwojowy w takich dziedzinach jak górnictwo, energetyka (w tym energia wiatrowa, słoneczna, wodna), przemysł rolno-spożywczy, turystyka, przemysł budowlany. Duże znaczenie będzie miał rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, co - z uwagi na napływ inwestorów zagranicznych - generować będzie potrzebę budowy odpowiedniej jakości osiedli domów i mieszkań apartamentowych w europejskim standardzie. Możliwość dalszego zwiększenia wymiany handlowej – w opinii strony mongolskiej – należy poszukiwać w: przemyśle skórzanym, przeróbce wełny, przemyśle lekkim, agrochemii (produkcja i eksport nawozów sztucznych), czystych metodach wykorzystywania węgla kamiennego i brunatnego, przemyśle przetwórczym (tworzenie przemysłu na miejscu), produkcji energii elektrycznej.

Potencjalnie korzystne dla polskiej, a jednocześnie też dla mongolskiej gospodarki, byłoby inwestowanie w wydobycie i przerób miejscowych złóż mineralnych, przy zapewnieniu ich eksportu do krajów trzecich (z uwagi na niewielki miejscowy rynek zbytu).

9. Polskie placówki ekonomiczne w Republice Mongolii

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Pekinie:

Tel.: + 86-10-65321235 wew. 142, +86-10-65321888

Fax: + 86-10-65325364, 65324958

e-mail: beijing@trade.gov.pl,

www: <http://www.beijing.trade.gov.pl/>

Ambasador RP w Mongolii (wizytujący)

Michał Łabenda

MSZ, Warszawa, al. Szucha 23

Tel.: +48 22 523 9302

10. Placówki Republiki Mongolii w Polsce

Ambasada Republiki Mongolii

ul. Rejtana 15, lok. 16

02-516 Warszawa

tel.. +48 22 849 26 19